

**HORTOS
URBANOS**

DA DEPUTACIÓN DE LUGO

2025

DOSSIER #42

MICOLOXÍA NA RESERVA DA BIOSFERA TERRAS DO MIÑO [Río Rato – Lugo]

DEPUTACIÓN
DE LUGO

Introdución

A **micoloxía** é a rama da bioloxía que estuda os fungos. Dentro deste grupo, as setas son os corpos fructíferos visibles dalgúns fungos, principalmente os pertencentes aos filos *Basidiomycota* e *Ascomycota*. Teñen unha importancia ecolóxica, económica e gastronómica fundamental, actuando como descompoñedores, simbioses e mesmo parasitos.

O **río Rato**, que atravesa zonas naturais e de gran biodiversidade no concello de Lugo, está inserido na Reserva da Biosfera Terras do Miño. Este espazo protexido conta cunha rica variedade de hábitats, como carballeiras, bosques de ribeira e prados húmidos, ideais para a presenza dunha ampla diversidade micolóxica.

Partes das setas

Para unha correcta identificación das setas, é importante coñecer as súas principais partes:

- **Sombrerete (ou píleo):** parte superior, pode ter formas e cores moi variadas.
- **Himénio:** zona inferior do sombrerete, onde se producen as esporas. Pode estar formado por láminas, poros ou espiñas.
- **Pé (ou estipe):** estrutura que sostén o sombrerete.
- **Anel:** membrana circular que rodea o pé, restos da volva parcial.
- **Volva:** estrutura en forma de copa na base do pé, resto da volva universal.
- **Esporas:** células reprodutivas microscópicas.

Especies de setas comúns na zona do río Rato

A continuación, preséntase unha selección de especies habituais nesta zona:

Comestibles:

- **Boletus edulis (Porcini / Cogordo / Cep):**
Hábitat: bosques de carballo e piñeiro.
Sombrorete marrón e pé groso cun reticulado claro.
Moi apreciado culinariamente.
- **Cantharellus cibarius (Rebozuelo / Cantarela):**
Cor amarela, forma de embudo.
Láminas decurrentes.
Aroma afroitado, sabor delicado.
- **Agaricus campestris (Champiñón silvestre):**
Sombrorete branco e láminas rosas ou marróns.
Crece en pradeiras e pastos.

Boletus edulis

Tóxicas:

- **Amanita muscaria (Matamoscas):**
Cor vermella con manchas brancas.
Altamente tóxica e psicoactiva.
- **Amanita phalloides (Oronja verde):**
Moi perigosa, mortal.
Sombrorete verdoso, volva e anel ben definidos.
- **Hypholoma fasciculare (Seta de xofre):**
Cor amarela brillante, crece en grupos.
Sabor amargo, non comestible.

Amanita phalloides

Outras especies interesantes:

- **Laccaria amethystina (Seta amatista):**
Pequena, de cor violeta intensa.
Comestible pero de escaso valor culinario.
- **Coprinus comatus (Barbuda):**
Aspecto cilíndrico, descompónse rapidamente en tinta negra.
Comestible se se recolle novo.

Recolección responsable de setas

A recolección de setas debe facerse de xeito sustentable e respectuoso co medio:

- **Non arrincar as setas:** cortalas co coitelo pola base para non danar o micelio.
- **Evitar colleitar exemplares novos ou vellos en descomposición.**
- **Non recoller máis do que se vai consumir.**
- **Usar cestas de vimba:** permiten a dispersión das esporas.
- **Non remexer o solo nin destruír outras especies.**
- **Identificar sempre a especie antes de consumir:** en caso de dúbida, non comer nunca unha seta descoñecida.
- **Respectar a lexislación local:** nalgúns zonas hai límites de cantidade ou prohibicións.

Observación e identificación

Para aprender máis sobre a micoloxía local:

- Empregar guías micolóxicas ilustradas.
- Participar en saídas organizadas por asociacións micolóxicas.
- Observar coidadosamente o hábitat, a época do ano, a forma, cor e cheiro.
- Levar mostra das esporas (esporada) sobre papel branco e negro para ver a súa cor.

Conclusión

A zona do río Rato ofrece un **entorno privilexiado para a observación e estudo das setas**. A riqueza micolóxica desta contorna contribúe á biodiversidade e ofrece unha oportunidade para o goce responsable da natureza. A micoloxía, ademais de ser unha afección saudable e educativa, axuda a fomentar o respecto polos ecosistemas.

HORTOS URBANOS

DA DEPUTACIÓN DE LUGO

